

Samhandlingsavtale mellom Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) og Klima- og miljødepartementet (KLD) vedrørende vitenskapelige risikovurderinger på miljøområdet

Bakgrunn

Vitenskapskomitéen for mattrygghet (VKM) ble opprettet i 2004 som en faglig uavhengig komité på matområdet, oppnevnt av HOD, men med oppgaver for alle matdepartementene¹. Formålet med VKM er å sikre åpne og tilgjengelige, uavhengige vitenskapelige risikovurderinger av forhold med direkte eller indirekte betydning for helsemessig trygg mat under Mattilsynets ansvarsområde langs hele matkjeden. VKM utfører også risikovurderinger på områdene dyrehelse, dyrevelferd, plantehelse og kosmetikk.

Miljøforvaltningen innhenter vitenskapelige vurderinger på ulike fagområder. Noe av behovet dekkes ved å kjøpe tjenester. Fra 2007 har VKM fått i oppdrag å utføre miljørisikovurderinger av genmodifiserte organismer (GMO) etter oppdrag fra Miljødirektoratet.

HOD er administrativt departement og har ansvar for etatsstyringen av VKM. Formell kontakt mellom VKM og de øvrige departementene gjennomføres ved kontaktmøter 1-2 ganger pr år.

Avtalens formål

For en prøveperiode på 2 år ønsker KLD å legge miljørisikovurderinger og andre vitenskapelige vurderinger innenfor flere fagfelt enn GMO til VKM, nærmere bestemt også områdene fremmede arter, mikroorganismer og CITES (et avtaleverk som regulerer handel med truede arter).

Denne avtalen legger dermed grunnlaget for en utvidelse av VKMs portefølje, med en oppbygningsfase andre halvdel av 2014 og full oppstart fra 2015. VKMs mandat må derfor endres i tråd med dette.

Den overordnede hensikten med denne avtalen er å beskrive og legge til rette for en god prosess vedrørende etatsstyring, utnevning av eksperter i VKM og kommunikasjon mellom HOD og KLD.

Rollefordeling

Risikoanalyse består av tre sammenhengende deler; risikovurdering, risikohåndtering og risikokommunikasjon. I denne faglige sammenhengen skal risikovurderingene gjøres av VKM.

¹ Matdepartementene er Helse- og omsorgsdepartementet, Landbruks- og matdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet

VKMs risikovurderinger skal bidra til å gi Miljødirektoratet/KLD og Mattilsynet/matdepartementene det nødvendige vitenskapelige grunnlaget som behøves for å gjennomføre risikohåndteringen.

Risikohåndteringen skal gjøres av Miljødirektoratet/KLD og Mattilsynet/matdepartementene. Risikokommunikasjon skal gjøres av Miljødirektoratet/KLD, Mattilsynet/matdepartementene og VKM, der Miljødirektoratet/KLD og Mattilsynet/matdepartementene uttaler seg om håndteringen og VKM om vurderingen.

Det legges til grunn at det er åpenhet om samarbeidsprosessen bak risikovurderingene og risikokommunikasjonen. Det forutsettes en effektiv dialog og et velfungerende faglig samarbeid mellom etatene. Eksisterende *”Veiledning for innhold i bestilling av risikovurdering fra Mattilsynet til VKM”* kan tjene som utgangspunkt for bestillinger også fra Miljødirektoratet til VKM.

Etatsstyring/Styringsdialog

HOD har ansvar for etatsstyringen av VKM. Siden VKM skal ha en uavhengig faglig rolle, er etatsstyringen først og fremst rettet mot administrative forhold. HOD samordner alle de berørte departementenes styringssignaler. Den faglige dialogen ivaretas gjennom kontaktmøter mellom de berørte departementene 1-2 ganger årlig, der VKM gir en status for det løpende arbeidet med risikovurderingene og sine prioriteringer. Ved behov avholdes det møter mellom HOD og KLD for å sikre koordinerte styringssignaler. KLD oppnevner en kontaktperson som ivaretar den løpende kontakten med HOD.

Rutinene som er lagt for oppnevning av medlemmer til faggruppene i VKM skal være de samme på alle VKMs ansvarsområder, og det er HOD som oppnevner alle medlemmene. Med hensyn til sammensetning av faggruppene som skal dekke KLDs områder, er det en forutsetning at departementene samarbeider for å klargjøre ønsket kompetanse. Forslag til sammensetning på ekspertgrupper innenfor KLDs områder skal forelegges KLD før HOD oppnevner. Ekspertene i disse faggruppene oppnevnes etter samme prinsipper som ligger til grunn for HODs oppnevning av medlemmer til de øvrige faggruppene. I dette ligger at medlemmene selv søker seg inn som medlemmer og at de deltar i kraft av sin egen faglige kompetanse, ikke som representanter for den institusjon de arbeider ved. Det skal være åpenhet om medlemmenes fagbakgrunn. Forvaltningslovens habilitetsregler gjelder.

Ressurser

KLD er ansvarlig for kostnader knyttet til utvidelsen av VKMs arbeidsområde. Dette gjelder både personellmessige ressurser til sekretariatet, drift av faggruppene og infrastruktur. Angående nødvendig styrking av VKMs sekretariat, bør det være kontakt mellom VKMs sekretariat og KLD om kompetanse. Innretningen av faggruppene og styringssignalene til VKM skal sikre at allokerte ressurser fra KLD benyttes til risikovurderinger innenfor KLDs ansvarsområder.

Partenes gjensidige forpliktelser

Partene forplikter seg gjensidig til å samhandle for å oppfylle formålet med avtalen, samarbeide på en måte som fremmer partenes gjensidige respekt for hverandre, avsette nok ressurser til å oppfylle punktene avtalen omhandler og gi nødvendig informasjon i egen etat, slik at alle kan opptre i samsvar med avtalte mål og prosedyrer.

Avtalens tidsramme

Avtalen har i første omgang en tidsramme på to år, gjeldende fra andre halvdel av 2014. Etter denne perioden skal ordningen evalueres og revurderes.

 [Se samhandlingsavtale mellom VKM og Mattilsynet](#)

 [Se samhandlingsavtale mellom VKM og Miljødirektoratet](#)

 [Se samhandlingsavtale mellom VKM og Artsdatabanken](#)